

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 462/2015-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. novembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDAKČNÝ KOTÍK], zastúpenej AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, konajúca prostredníctvom advokátky a konateľky JUDr. Klaudie Azariovej, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 161/2008, za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ KOTÍK] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 161/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 161/2008 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 355,73 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet jej právnej zástupkyne AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, konajúca prostredníctvom advokátky a konateľky JUDr. Klaudie Azariovej, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 161/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľka je v procesnom postavení navrhovateľky účastníčkou konania o zaplatenie peňažného plnenia s príslušenstvom z titulu úhrady nájomného za obdobie rokov 2006 — 2010 za nehnuteľnosti, ktorých je podielovou spoluvlastníčkou, vedeného okresným súdom pod sp. zn. 25 C 161/2008. Návrh na začatie konania bol okresnému súdu doručený 1. apríla 2008.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem opisu skutkového stavu uvádza:

„Žaloba v predmetnej veci bola podaná pred 7 rokmi, no napriek tomu do dnešného dňa nie je vo veci právoplatne rozhodnuté. Počas týchto 7 rokov sa reálne uskutočnilo iba 7 pojednávaní, aj to niektoré až na apel právneho zástupcu sťažovateľa. K prejednaniu veci samej došlo len na polovici z týchto reálne uskutočnených pojednávaní.

Vzhľadom na to, že charakter sporu patrí k bežnej agende súdov, trvanie tohto súdneho konania je neprimerane dlhé, nehospodárne, dochádza k zbytočným prietahom v konaní a počas konania bolo aj viacero období reálnej nečinnosti súdu, a to už od podania žaloby. Vo veci už dlhodobo pretrváva stav právnej neistoty, nekoná sa riadne a plynulo a postup súdu nesmeruje k vydaniu rozhodnutia vo veci samej, čím je porušované moje právo na spravodlivý súdny proces a prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky...“

Podľa názoru sťažovateľky *„Celé konanie je vedené v neprimeranej časovej dĺžke, čo je v priamom rozpore so zásadou právnej istoty, práva na spravodlivý súdny proces bez zbytočných prietahov, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote.*

... je zrejmé, že celé konanie až doteraz, je zbytočne zdĺhavé, nehospodárne a neefektívne, a to bez preukázania závažného dôvodu, či potreby vykonania konkrétneho dôkazu. Konanie nevedie k meritórnemu rozhodnutiu vo veci samej.“

Sťažovateľka žiada *„... o priznanie majetkového primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 4.000,00 EUR. Výška je odôvodnená predovšetkým samotnou dobou (ne)konania vo veci samej, t. j. časovým obdobím takmer 7 rokov bez vyriešenia čiastkových procesných otázok vo veci prostredníctvom súdu, výškou predmetu sporu, a to sumou 7.623,00 €, neprimeraným predlžovaním dĺžky konania a v neposlednom rade aj samotným predmetom sporu vo veci samej, ktorá ako zo skutkového a aj právneho hľadiska nie je obzvlášť náročná vec, kde nie je potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie a pod...“*

Je potrebné taktiež zohľadniť skutočnosť, že sťažovateľka cíti krivdu, keďže žalovaná sa aj naďalej bezdôvodne obohacuje na jej pozemkoch už od roku 1997, no doposiaľ

jej žalovaná za užívanie týchto pozemkov neposkytla žiadne finančné plnenie. Nečinnosťou Okresného súdu Košice I. dochádza nie len k prehlbovaniu právnej neistoty sťažovateľky, ale aj k strate jej dôvery v súdy a tiež k zhoršovaniu jej ekonomickej a sociálnej situácie.“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a základné právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C/161/2008 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C/161/2008 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 4.000,00 EUR (štyri tisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu vyplatiť sťažovateľke na účet právneho zástupcu sťažovateľky.

4. Sťažovateľke priznáva náhradu trov konania v sume 355,72 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiatdva centov), ktoré je Okresný súd Košice I povinný zaplatiť na účet jej právneho zástupcu... a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ešte pred predbežným prerokovaním ústavný súd požiadal predsedu okresného súdu o vyjadrenie k sťažnosti. Na žiadosť ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 139/12 z 10. júla 2015, v ktorom uvádza:

«Dňa 1. 4. 2008 bola súdu doručená žaloba, ktorou sa žalobkyňa (sťažovateľka) domáha, aby súd zaviazal žalovanú [REDAKOVANÉ] zaplatiť jej sumu 10.162,65 EUR (306.160,- Sk) s príslušenstvom titulom nájomného za užívanie nehnuteľností, ktoré sú v spoluvlastníctve žalobkyne.

Súd uznesením č. k. 19 Ro/951/2008-26 z 11. 6. 2008 priznal žalobkyňi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 20. 6. 2008 súd vydal vo veci platobný rozkaz č. k. 19 Ro/951/2008-28, proti ktorému podala žalovaná včas odôvodnený odpor.

Podaním odporu došlo zo zákona k zrušeniu platobného rozkazu, preto bola vec dňa 17. 7. 2008 preradená do registra C a bola jej pridelená nová spisová značka: 25 C/161/2008.

V rámci prípravy pojednávania súd dňa 6. 8. 2008 odoslal právnej zástupkyňi žalobkyne uznesenie s procesnými poučeniami v zmysle ust. § 114 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“). Súčasne jej zaslal odpor proti platobnému rozkazu, aby sa k nemu mohla vyjadriť. V ten istý deň súd odoslal právnenému zástupcovi žalovanej uznesenie s procesnými poučeniami a uznesenie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odpor proti platobnému rozkazu.

Súd dňa 23. 1. 2009 odoslal právnenému zástupcovi žalovanej vyjadrenie právnej zástupkyne žalobkyne k odporu proti platobnému rozkazu a jej návrh na pripustenie zmeny žalobného petitu.

Prvé pojednávanie sa uskutočnilo dňa 11. 2. 2010, avšak bolo odročené na deň 6. 5. 2010 na základe žiadosti žalovanej a oboch právnych zástupcov za účelom uzavretia mimosúdnej dohody.

Druhé pojednávanie sa uskutočnilo dňa 6. 5. 2010, ktoré bolo odročené bez prejednania veci na žiadosť oboch právnych zástupcov za účelom nariadenia znaleckého dokazovania na určenie výšky nájmu predmetných nehnuteľností.

Uznesením č. k. 25 C/161/2008-94 zo dňa 17. 8. 2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 11. 11. 2010, súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva za účelom určenia obvyklého nájomného za užívanie predmetných pozemkov (zastavaných aj nezastavaných) s prihliadnutím na hodnotu nehnuteľnosti, ich charakter a lokalitu, ako aj spôsob a účel ich využitia. Na vypracovanie znaleckého posudku ustanovil znalca [REDAKOVANÉ].

Znalecký posudok bol súdu doručený dňa 25. 1. 2011. Súd ho odoslal právnym zástupcom účastníkov konania dňa 2. 2. 2011, ktorých zároveň vyzval, aby sa do 15 dní k doručenému posudku písomne vyjadrili.

Obaja právni zástupcovia požiadali o predĺženie lehoty na vyjadrenie k znaleckému posudku. Právna zástupkyňa žalobkyne požiadala o predĺženie lehoty do 10. 3. 2011

z dôvodu liečebného pobytu žalobkyne mimo Košíc a právny zástupca žalovanej do 31. 3. 2011 pre jeho dočasnú pracovnú neschopnosť.

Súd dňa 22. 9. 2011 vyzval súdneho znalca [REDAKOVANÉ] na predloženie listín potrebných pre rozhodnutie o znalečnom, a to fotokópie technického preukazu osobného motorového vozidla a poštových podacích lístkov preukazujúcich výšku poštovného uplatnenom vo vyúčtovaní znalečného.

Uznesením č. k. 25 C/161/2008-172 z 22. 11. 2011 súd priznal znalcovi [REDAKOVANÉ] znalečné v sume 162,47 EUR, ktoré nadobudlo právoplatnosť 3. 1. 2012.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 13. 9. 2012.

Dňa 3. 5. 2012 žalobkyňa doručila súdu návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Uznesením č. k. 25 C 161/2008-189 zo dňa 4. 6. 2012 súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie žalobkyňa. Spis bol dňa 13. 9. 2012 predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach. Z toho dôvodu súd termín pojednávania nariadený na 13. 9. 2012 zrušil. Krajský súd uznesením č. k. 9 Co/190/2012-209 zo dňa 3. 10. 2012 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 2. 5. 2013. Z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti žalovanej a jej právneho zástupcu súd pojednávanie odročil bez prejednanja veci na 4. 7. 2013.

Na pojednávaní dňa 4. 7. 2013 právni zástupcovia účastníkov konania požiadali súd o poskytnutie lehoty na mimosúdne vyriešenie sporu. Súd pojednávanie odročil na 31. 10. 2013.

K mimosúdnej dohode medzi účastníkmi nedošlo a pojednávanie nariadené na 31. 10. 2013 bolo pre práceneschopnosť vybavujúcej sudkyne odročené na neurčito.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 13. 2. 2014. Na žiadosť právneho zástupcu žalovanej súd pojednávanie preročil na 6. 3. 2014.

Pojednávanie nariadené na 6. 3. 2014 bolo odročené pre ospravedlnenú neprítomnosť žalovanej na 29. 5. 2014. Na tomto pojednávaní súd rozhodol o pripustení zmeny žalobného návrhu a pojednávanie odročil na 3. 7. 2014.

Dňa 3. 7. 2014 súd vec prejednal a vec odročil na neurčito za účelom doplnenia znaleckého dokazovania.

Uznesením č. k. 25 C/161/2008-402 zo dňa 1. 7. 2014 súd nariadil doplnenie znaleckého posudku znalcom [REDACTED]. Dňa 25. 8. 2014 znalec doručil znalecký posudok a vyúčtovanie odmeny. Uznesením č. k. 25 C/161/2008-435 zo dňa 8. 9. 2014 súd priznal znalcovi odmenu za vypracovaný dodatok k znaleckému posudku.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 13. 11. 2014. Toto pojednávanie po prejednaní veci bolo odročené na 29. 1. 2015.

Pojednávanie dňa 29. 1. 2015 bolo pre práceneschopnosť vybavujúcej sudkyne odročené na 5. 3. 2015.

Vzhľadom na skutočnosť, že súd vo veci ešte ani raz nerozhodol, hodnotím sťažnosť ako čiastočne dôvodnú. K dĺžke konania však prispeli aj účastníci konania. Na základe ich žiadostí boli viaceré pojednávania odročené bez prejednaní veci. Požadovaná výška finančného zadosťučinenia sa mi javí ako neprimeraná vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti.

Súhlasím, aby ústavný súd o sťažnosti rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania.»

Ústavný súd zo spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 25 C 161/2008 zistil, že popis doterajšieho priebehu konania obsiahnutý vo vyjadrení predsedu okresného súdu zodpovedá obsahu označeného spisu, a preto z neho pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky vychádzal. Z vyžiadaného spisu bolo navyše zistené, že okresný súd uznesením sp. zn. 25 C 161/2008 z 29. apríla 2015 zamietol návrh odporkyne na prerušenie konania, vec prerokoval na pojednávaní 28. mája 2015 a odročil na neurčito. Odporkyňa podala 1. júna 2015 odvolanie proti uzneseniu sp. zn. 25 C 161/2008 z 29. apríla 2015.

Uznesením č. k. II. ÚS 462/2015-16 z 29. júla 2015 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 161/2008.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd predsedu okresného súdu, aby prípadne doplnil predchádzajúce vyjadrenie okresného súdu k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 139/12 z 11. septembra 2015 oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, a svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti nedoplnil.

Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenia predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 139/12 z 10. júla 2015 a z 11. septembra 2015 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 1. októbra 2015 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a k vyjadreniam predsedu okresného súdu zaujala toto stanovisko:

„Máme za to, že ak dĺžka konania bola spôsobená odročovaním pojednávani, tak len na základe konania žalovanej a jej právneho zástupcu, ktorí opakovane ospravedlňovali svoju neúčast' a žiadali o odročovanie pojednávani, a to:

- pojednávanie nariadené na deň 2. 5. 2013 - odročené na deň 4. 7. 2013, a to bez prejednania veci z dôvodu ospravedlnenia neprítomnosti žalovanej a jej právneho zástupcu

- pojednávanie nariadené na deň 31. 10. 2013 - ospravedlnenie neprítomnosti žalovanej a jej právneho zástupu spolu so žiadosťou o odročenie pojednávania, podané dňa 28. 10. 2013

- pojednávanie nariadené na deň 13. 2. 2014 - odročené na deň 6. 3. 2014, a to na základe žiadosti právneho zástupcu žalovanej o odročenie pojednávania

- pojednávanie nariadené na deň 6. 3. 2014 - odročené na deň 3. 7. 2014, a to bez riadneho prejednania veci samej z dôvodu ospravedlnenia neprítomnosti žalovanej a jej právneho zástupu

- pojednávanie nariadené na deň 5. 3. 2015 sa uskutočnilo, avšak len za prítomnosti právneho zástupcu sťažovateľky, a to z dôvodu, že žalovaná si zvolila ďalšieho nového právneho zástupcu, a to 3 dni pred pojednávaním a ten sa nestihol oboznámiť s obsahom

spisu, preto muselo byť aj toto pojednávanie v konečnom dôsledku odročené na deň 28. 5. 2015... V zmysle vyššie uvedeného máme za to, že žalobkyňa svojím konaním nezapríčinila prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 25 C/161/2008. Zároveň uplatnenú výšku finančného zadosťučinenia považujeme za odôvodnenú a primeranú.“

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 161/2008 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48

ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konania o zaplatenie peňažného plnenia s príslušenstvom z titulu úhrady nájomného tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Ústavný súd preto nepovažuje prerokúvanú vec za právne zložitú. Keďže v danej veci bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie a s prihliadnutím na jeho závery i doplnenie znaleckého dokazovania, ústavný súd pripúšťa určitú mieru faktickej zložitosti napadnutého konania. Zároveň ale ústavný súd konštatuje, že faktická zložitosť veci nemôže ospravedlniť stav, v akom sa napadnuté konanie nachádzalo v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu, možno ju však zohľadniť pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'účinenia.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pri posudzovaní veci z hľadiska tohto kritéria ústavný súd zohľadnil skutočnosť, na ktorú poukázal predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti, a to, že sťažovateľka aj protistrana opakovane žiadali (v roku 2010 a 2013) odročiť pojednávanie na neurčito s cieľom mimosúdneho vyriešenia sporu, čo prispelo k priet'ahom v posudzovanom konaní. Z uvedeného vyplýva, že aj správanie sťažovateľky objektívne spôsobilo predĺženie napadnutého konania, a preto na túto skutočnosť ústavný súd prihliadal pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'účinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Zo súdneho spisu sp. zn. 25 C 161/2008 vyplýva, že v doterajšom priebehu napadnutého konania sa vyskytli obdobia neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (od 23. januára 2009 do 11. februára 2010, od 22. novembra 2011 do 4. júla 2013 – s výnimkou obdobia, keď bola vec predložená odvolaciemu súdu od 13. septembra 2012 do 3. októbra 2012).

Rozhodujúce pochybenie okresného súdu však podľa názoru ústavného súdu spočíva v tom, že konanie ako celok je poznačené neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou súvisiacou najmä s neustálym odročovaním pojednávania predovšetkým z procesných dôvodov (ospravedlnenie žalovanej, resp. jej právneho zástupcu z dôvodu práceneschopnosti, žiadosť účastníkov konania o odročenie pojednávania z dôvodu riešenia sporu mimosúdnou dohodou...), ale i s rozhodovaním o znalečnom, keď okresný súd až po ôsmich mesiacoch od doručenia posudku vyzýval znalca na doplnenie podkladov pre toto rozhodnutie. Takýto postup nesmeruje efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníka konania, a preto nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Zohľadňujúc doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania (vyše sedem rokov), predmet sporu, ktorým je peňažné plnenie súvisiace s nájmom nehnuteľností, a jeho význam pre sťažovateľku, ústavný súd dospel k záveru, že v jeho doterajšom priebehu došlo k zbytočným prietahom, ktoré boli spôsobené tak neodôvodnenou nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 161/2008 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na charakter neefektívnej činnosti a obdobia neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu, berúc do úvahy doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ako i skutočnosť, že ide o konanie fakticky zložitejšie, a s poukazom na správanie sťažovateľky ako účastníčky konania dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 500 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za 2 úkony urobené v roku 2015).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľke priznal za každý úkon vykonaný v roku 2015 sumu 139,83 €, čo predstavuje sumu 279,66 €, a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2015 po 8,39 €, čo spolu predstavuje sumu 296,44 €, ktorú bolo potrebné zvýšiť o 20 % DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, keďže právna zástupkyňa sťažovateľky je platcom DPH; celková odmena za poskytnuté právne služby tak predstavuje sumu 355,73 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. novembra 2015